

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Х.В. Левандовська

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна

Ключові слова: професійна компетентність, студенти-медики, дистанційне навчання.

Буковинський медичний вісник. 2022. Т. 26, № 4 (104). С. 82-94.

DOI: 10.24061/2413-0737.XXVI.4.104.2022.15

E-mail:
levandovska87@ukr.net

Резюме. Актуальність. Підвищення якості медичної підготовки майбутніх лікарів відбувається на основі впровадження інноваційних форм навчання, а саме компетентного підходу в навчальний процес, що забезпечує формування у студентів компетенцій та рівнів компетентностей фахівців-випускників вищих медичних навчальних закладів. Сьогодні головним завданням вищої медичної освіти є впровадження компетентного підходу у фахову підготовку майбутніх спеціалістів, що полягає не тільки у формуванні професійних знань та навиків, але і підготовку сучасного, вмотивованого компетентного лікаря, який глибоко усвідомлює свою надважливу роль у соціумі. Головними складовими професійної компетентності являється здатність отримувати та використовувати знання за допомогою клінічного мислення, поєднання теоретичних знань із можливістю їх застосування у повсякденній практиці. Дистанційне навчання надало можливість опанувати нові можливості навчання, спілкуватись та навчатись на відстані. Це ставить вимоги до організації освітнього процесу студентів, що забезпечує формування професійних компетентностей студентів, особливо беручи до уваги студентоцентрований напрям навчання.

Мета роботи. Проаналізувати формування професійної компетентності у студентів-медиків на базі викладання предмета вибіркової дисципліни «Актуальні питання кардіології» в умовах дистанційного навчання.

Матеріал і методи. При вивченні даної вибіркової дисципліни користуються декількома варіаціями методів навчання, що є запропонованими для вищих навчальних закладів, а саме: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), який направлений на донесення інформації різними способами, особливо зі вживанням сучасних технологічних засобів навчання; репродуктивний, суть якого полягає у репродукції отриманих знань магістром у специфічній методичній черговості згідно з етіопатогенетичними ідеями; проблемний виклад – імітація клінічної історії та пошук її рішення з фокусу знань основних дисциплін та патології серцево-судинної системи; евристична методика – підхід до навчання, при якому деякі частини клінічної ситуації визначені завчасно, а магістри довершують, об'єктивують та вирішують порушені проблемні запитання; дослідницький – втілювання задач, які вимагають творчого погляду та посиленого систематичного вивчення.

Результати. В умовах дистанційного навчання, через неможливість студента навчатись у клініці та здобувати практичні навички біля ліжка хворого та тренінгових центрів кафедри, такі методи навчання, як метод кейсів та симуляційне навчання дало змогу розвинути клінічне мислення, бачення проблеми та її вирішення, використовуючи здобуті теоретичні та практичні знання.

Висновки. Покращення системи професійної підготовки спеціалістів медичної сфери нової генерації потребує удосконалення професійної компетентності, високого рівня фахових навиків, що, безумовно, призведе до невпинної адаптації в медичне середовище в майбутньому.

Розвиток професійної компетентності – явище, що характеризується багатьма чинниками, які позначаються на подальшому становленні особи як професіонала, а ціннісна сфера є основою професійної компетентності особистості.

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN MEDICAL STUDENTS IN DISTANCE EDUCATION CONDITIONS

Levandovska Kh.

Key words: professional competence, medical students, distance learning

Bukovinian Medical Herald.
2022. V. 26, № 4 (104). P. 82-94.

Resume. Relevance. Improving the quality of medical training of future doctors takes place on the basis of the introduction of innovative forms of education, namely, a competency-based approach to the educational process, which ensures the formation of students' competencies and competency levels of graduates of higher medical educational institutions. Today, the main task of higher medical education is the implementation of a competence approach in the professional training of future specialists, which consists not only in the formation of professional knowledge and skills, but also in the training of a modern, motivated, competent doctor who is deeply aware of his crucial role in society. The main components of professional competence are the ability to obtain and use knowledge with the help of clinical thinking, the combination of theoretical knowledge with the possibility of their application in everyday practice. Distance learning provided an opportunity to learn new learning opportunities, communicate and study at a distance. This sets requirements for the organization of the educational process of students, which ensures the formation of professional competencies of students, especially taking into account the student-centered direction of study.

The goal of the work. To analyze the formation of professional competence among medical students based on the teaching of the elective subject "Current issues of cardiology" in the conditions of distance learning.

Materials and methods. In the process of study this selective discipline, such teaching methods as explanatory-illustrative (informational-receptive), which is aimed at conveying information in various ways, especially with the use of modern technological teaching aids; reproductive, the essence of which consists in the master's reproduction of acquired knowledge in a specific methodical sequence according to etiopathogenetic ideas; problem statement - simulation of clinical history and finding its solution from the focus of knowledge of the main disciplines and pathologies of the cardiovascular system; heuristic method – an approach to learning, in which some parts of the clinical situation are determined in advance, and masters complete, objectify and solve the raised problematic questions; exploratory - the implementation of tasks that require a creative approach and increased systematic study are used.

The results. In the conditions of distance learning, due to the inability of the student to study in the clinic and acquire practical skills at the bedside and in the training centers of the department, such teaching methods as the case method and simulation training made it possible to develop clinical thinking, vision of the problem and its solution using the acquired theoretical and practical knowledge.

Conclusions. Improving the system of professional training of new generation medical specialists requires improvement of professional competence, a high level of professional skills, which will certainly lead to relentless adaptation to the medical environment in the future.

The development of professional competence is a phenomenon characterized by many factors that affect the further development of a person as a professional, and the value sphere is the basis of a person's professional competence.

Вступ. Вища освіта, особливо медична, є центральною складовою усієї системи освіти, її основу будує толерантність, професійність, спрямованість, які покликані сформуванню всебічно обізнану особистість лікаря [1].

Сучасна освіта плавно відмовляється від традиційної моделі здобуття знань, в основі якої лежить накопичення теоретичного матеріалу та переходить до особистісно-орієнтованої моделі, в основі якої лежить здатність використовувати засвоєний матеріал при вирішенні професійних задач. Визначенням поняття професійної компетентності, змісту, структури, особливостей її формування протягом життя займалось багато українських та

зарубіжних вчених. Компетентнісний підхід та власне термін «компетентність» запроваджені R. White у 1958 році [2]. Сьогодні дане поняття набуло широкого розкриття значення у фокусі професійності.

Поняття компетентний (від лат. competes, від compeete – належний, здатний) означає "той, що орудує уміньми, що володіє привілеєм за здобутими навиками та діями постановлювати щось, висловлюватись про що-небудь". Дане твердження виступає можливістю реалізувати поставлені завдання, включаючи поняття якісних індивідуальних ознак особистості [3].

У Національній рамці кваліфікацій України використані такі терміни компетентності:

Проблеми вищої медичної освіти

– інтегральна компетентність – збірне відтворення фахового ступеня, який виявляє провідні компетентнісні ознаки рівня здобування знань та/або спеціалізованої практики;

– компетентність/компетентності – майстерність індивіда до реалізації визначеного різновиду роботи, яка формулюється через обізнаність, осмислення, майстерність, надбання, додаткові персональні риси;

– результати навчання – компетентності (обізнаність, осмислення, майстерність, надбання, додаткові персональні риси), які одержала та спроможна показати особа в кінці здобування знань за певною освітньою, професійною, освітньою-науковою методикою, які можна ототожнити, дати оцінку та обчислити.

Причина використання компетентнісного підходу в навчанні – є необхідність у зменшенні відстані між ринком праці та освітою та можливість для студентів-медиків отримати необхідні навички для подальшої праці в цій сфері [4].

Дистанційне навчання – це форма здобуття знань, за якої в освітньому процесі використовуються як традиційні, так і інноваційні засоби, що базуються на використанні комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях для доставки навчального матеріалу, самостійного опрацювання, діалогу між студентом та викладачем [5].

Безумовно, навчання майбутнього лікаря практичним навичкам вимагає традиційної очної форми навчання, робота в тренінгових центрах, яка допомагає удосконалити фахові уміння. Теоретична підготовка, формування аналітичного вміння приймати рішення можлива і при дистанційній формі здобуття знань. Навпроти гуманітарних дисциплін, візуалізація відіграє провідну роль у формуванні професійної компетентності лікаря [6]. Роботу у відділеннях клінік, безпосередній контакт з пацієнтом, роботу з практичними навичками в оснащених тренінгових центрах неможливо замінити іншими формами навчання. Саме ці аспекти і формують у майбутніх лікарів клінічне мислення, відшліфовують правильність дій у майбутній професії. Проте медицина іде в ногу з часом. Використання медичного наукового та навчального забезпечення дає змогу тільки покращити розвиток інноваційних систем навчання.

Разом з тим, існує низка недоліків такої форми навчання: розробка та використання програмного забезпечення, яке б гарантувало високий рівень надання освіти, мотивація студентів до самостійної форми навчання та гарантування контролю клінічного досвіду. При проведенні дистанційного навчання досить важко досягти розвитку клінічних умінь без інтегрованого навчання [7].

На сьогодні пріоритетний акцент ставиться на покращення, формування та збереження здорової нації. Через це, проблема генерування сучасного лікаря є першочерговою.

Якість медичної освіти базується на взаємозв'язку теорії та практики. Дистанційна форма навчання, з

одного боку, обмежує студентів-медиків у певних формах практичної підготовки, які за правом вважаються пріоритетними, а саме: щоденні огляди хворих, груповий розгляд пацієнта. Вона вимагає впровадження у навчальний процес інтерактивних дидактичних методів [8, 9].

Високий науково-технічний рівень важливості онлайн-навчання, пов'язаний з пошуком шляхів покращення підготовки майбутніх лікарів, їхньої професійної компетентності, зумовлює потребу перегляду змісту та технологій освітнього процесу [10].

Ще одним важливим моментом у формуванні професійних якостей майбутнього лікаря є симуляційна підготовка.

Симуляційне навчання – це компонент навчання, що використовує модель фахової діяльності для надання перспективи кожному студенту виконати професійну діяльність відповідно до стандартів надання медичної допомоги. Симуляція – це одна з освітніх методик, в основі якої лежить інтерактивний вид діяльності, що базується на відтворенні певної клінічної картини [11]. Даний вид навчання не заступає роботу з пацієнтом, проте відтворення різноманітних ситуацій дозволяє розвинути у студентів клінічне мислення, можливість вибору правильної тактики в тому чи іншому випадку.

Навчання та розвиток клінічних умінь з використанням електронних ресурсів, бази клінічних випадків надає можливість студентам припуститись помилок у безпечному середовищі, формувати основні вміння та оперувати вже наявними теоретичними знаннями [12]. Візуалізація навчальної теоретичної інформації дозволяє забезпечити інтенсивність освітнього процесу, продукування критичного мислення, зорового сприйняття, покращенню засвоєння матеріалу, розвитку професійної компетентності [13, 14].

Ще один спосіб формування фахових навичок є метод кейсів або case-study. Це імітаційний метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, заснований на вирішенні окремих завдань-кейсів. Метою даного методу є спільними зусиллями проаналізувати студентами конкретну ситуацію, знайти практичне рішення проблеми, оцінити всі можливі варіанти та вибрати правильний [15].

Майбутні лікарі повинні усвідомлювати необхідність постійного розширення кордонів своєї професійної діяльності, що є за межами навчальних програм, володіти навичками самостійного отримання знань [16, 17].

Таким чином, основним завданням покращення сучасної підготовки спеціалістів у медичній галузі є забезпечення якості освітньої діяльності, формування академічної культури [18]. Діяльність сучасного лікаря стає неповноцінною без використання сучасних інформаційних технологій, що являються інструментом для медичних досліджень, клінічної практики та зосередження дослідницької діяльності [19, 20].

Мета роботи. Проаналізувати формування

професійної компетентності у студентів-медиків на базі викладання предмета вибіркової дисципліни «Актуальні питання кардіології» в умовах дистанційного навчання.

Матеріал і методи. Програма вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання кардіології» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина». Відповідно до навчального плану вивчення дисципліни «Актуальні питання кардіології» реалізовується на 6-му курсі в 11-12-му семестрі.

Результати досліджень та їх обговорення. Програма з «Актуальних питань кардіології» на VI курсі окреслює опанування засад кардіології, надається перевага на оволодіння елементів етіологічних причин, механізму появи та розвитку серцево-судинної патології, клінічної картини, сучасних діагностичних критеріїв, лікування та профілактики найпоширеніших захворювань даної системи.

Методична система вивчення даної дисципліни базується на кредитно-модульній системі.

Різновидами практичної навчальної діяльності відповідно до навчального плану є: а) практичні заняття, б) самостійна робота студентів. Наближена тривалість практичних занять – 5,0 години, самостійної роботи – 13 годин. Запропоновані теми практичних семінарських занять та самостійної роботи студента в повному обсязі розв'язують проблематичні запитання в кардіологічній сфері.

Практична робота на занятті здійснюється на клінічних центрах кафедри. Порядок проведення практичних занять:

- забезпечити участь студента в послідовності виконання діагностичних заходів під час госпіталізації пацієнта, виставленні попереднього та клінічного діагнозу, лікувальних та профілактичних заходів;

- навчання практичним та фаховим навикам у колективній роботі студентів та лікарів при наданні медичної допомоги;

- спродукувати в майбутнього лікаря усвідомлення покладеного на нього обов'язку навчання з метою удосконалення здобуття практичних навиків.

Запропоновано проведення практичних занять із приєднанням:

- 1) інспекція вихідного рівня знань за допомогою тестів в обсязі запитань з 5 варіантами відповіді, з яких 1 – правильна;

- 2) усного опитування у вигляді відповідей на конкретні запропоновані питання;

- 3) лікування 2-3 пацієнтів із кардіологічною патологією відповідно до теми заняття, з колегіальним обговоренням диференційної діагностики відповідної патології та стратегії лікувальних заходів із використанням основ доказової медицини відповідно до національних та Європейських рекомендацій;

- 4) вивчення даних основних та додаткових методів обстеження, що були використані в конкретному клінічному випадку, передбаченому темою практичного заняття;

- 5) вирішення поставлених умов ситуаційних задач.

Ціллю вивчення вибіркової дисципліни «Актуальні питання кардіології» є набуття та удосконалення знань, практичних умінь, інших компетентностей з кардіології, потрібних у фаховій роботі, які встановлені на основі освітньо-професійної програми магістра.

Дисципліна «Актуальні питання кардіології» направлена на засвоєння студентами наступних компетентностей:

- інтегральна компетентність (здатність вирішувати поставлені завдання різного характеру в кардіологічному спектрі);

- загальні компетентності (здатність до творчого погляду, розбору та синтезу; навчатись та здобувати новітні навички; використовувати отримані знання у практиці; поняття сфери, що вивчається та усвідомлення фахової роботи; здатність до пристосування та виконання дій у не знайомій ситуації; здатність схвалювати аргументовані рішення; в колективній роботі; до об'єктивних зв'язків та взаємодій; комунікації чужомовною мовою; застосовувати інформаційні технології; до розвідування, вивчення та аналізу інформації; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем; реалізувати свої права, обов'язки, усвідомлювати значущість вільного, демократичного суспільства, необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; зберігати, примножувати моральні, культурні цінності та здобутки суспільства, розуміючи історію та закономірності розвитку предметної сфери, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- фахові компетентності:

- ❖ концентрувати та аналізувати медичні дані про хворого;

- ❖ встановлювати потрібний спектр додаткових методів обстеження з подальшою інтерпретацією отриманих результатів;

- ❖ постановки коректного попереднього та клінічного діагнозу визначеної патології;

- ❖ встановлювати доміанти у напрямках лікування, реабілітації та профілактичних заходів визначеного захворювання;

- ❖ виявлення невідкладних станів;

- ❖ здатність до встановлення плану для надання екстреної медичної допомоги;

- ❖ проведення лікувально-евакуаційних заходів;

- ❖ до виконання медичних маніпуляцій;

- ❖ розв'язувати медичні проблеми у нових або раніше незнайомих середовищах при неповній чи обмеженій інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності;

Проблеми вищої медичної освіти

❖ визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору методу контрацепції;

❖ планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб;

❖ ведення медичної документації, у тому числі електронних форм;

❖ оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції;

❖ проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів;

❖ організація та інтеграція надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг;

❖ проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації;

❖ зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та догичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

❖ управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;

❖ розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я;

❖ дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами;

❖ дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Характерною тенденцією останніх років є скорочення кількості аудиторних годин при розширенні обсягу самостійної роботи студентів.

Головні різновиди самостійної роботи студентів:

- освоєння основних засад теми до практичного заняття;

- вивчення методів обстеження хворого;

- опанування навиками інструментальних методів обстеження хворого в навчально-практичних центрах;

- аналіз та інтерпретація результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження хворого.

Для самостійного опрацювання запропонованого обсягу навчального матеріалу студентами, згідно з тематичним планом виконання самостійної роботи, запропонована робота в тренінгових центрах кафедри, метою якої є вивчення, удосконалення практичних навиків, а також залучення у веденні пацієнтів у відділеннях клінічних баз кафедр.

Висновки

Як підсумок, покращення системи професійної підготовки спеціалістів медичної сфери нової генерації потребує удосконалення професійної компетентності, високого рівня фахових навиків, що, безумовно, призведе до невпинної адаптації в медичне середовище в майбутньому.

Отже, розвиток професійної компетентності – явище, що характеризується багатьма чинниками, які позначаються на подальшому становленні особи як професіонала, а ціннісна сфера є основою професійної компетентності особистості.

Навчання в медичному вищому навчальному закладі та клінічній кафедрі зокрема, передбачає професійний зв'язок з пацієнтом, опанування практичними навиками та маніпуляціями, що в майбутньому дозволить сформувати основні професійні якості лікаря. З огляду на це, дистанційне навчання клінічних дисциплін не може замінити традиційного, тільки доповнити та модернізувати.

Перспективи подальших досліджень. Процеси модернізації вищої медичної освіти спрямовані на формування умов для повноцінного розвитку особових функцій всіх суб'єктів навчання. Професійна компетентність лікаря формується на основі знання основних практичних навиків та маніпуляцій, наукового теоретичного знання та постійного морального розвитку, тому пошук нових засобів для її здобуття на високому рівні є однією з першочергових завдань освіти.

Список літератури

1. Хоменко КП, Хоменко ОВ, Хижня ЯВ. Толерантність як професійна компетентність лікаря. Посттравматичний стресовий розлад: дорослі, діти та родини в ситуації війни. Міжнародне науково-практичне видання (заг. ред.: І Маноха, Г. Собчук. Том II, Варшава, Київ): ПАН, Гнозис. 2018:533-45.

2. Лимар ЛВ. Зміст і складові професійної компетентності сімейного лікаря: психологічний аспект. Вісник післядипломної освіти. 2019;8(37):67-83.

3. Дубковецька І. Розвиток професійної компетентності майбутніх медичних працівників в умовах євроінтегрування. Освітні обрії. 2020;(50):154-59.

4. Батюк ЛВ, Жерновникова ОА. Формування професійної компетентності студента медичного університету при вивченні медико-біологічних дисциплін.

5. Луценко Р, Луцено О. Інноваційні аспекти навчального процесу на кафедрі експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією Полтавського медичного університету. Дидаскал: часопис. 2021;22:269-299.

6. Цисар ЮВ, Маталега ІР. Дистанційне навчання в умовах карантину. Медичний форум. 2020;21(21):91-92.

7. Такташов ГС, Грона НВ, Волошин ЯВ, Гомозова ОА, Супрун ОО. Порівняльний аналіз впливу традиційного і дистанційного типів навчання за підсумками дисципліни «Внутрішня медицина» у студентів випускного курсу. Український журнал медицини, біології та спорту. 2020;6(28):323-28.

8. Резніков ЮП, Андрушко П. Аналіз дистанційного навчання іноземних громадян у медичних закладах вищої освіти України. Науковий вісник Ужгородського

університету, серія «Медицина». 2022;1(65):77-82.

9. Завізіон ВФ, Бондаренко ІМ, Авєрін ДІ, Ходжуж МІ, Давлетова НО, Чередниченко НО, та ін. Дистанційне навчання: можливості та проблеми в умовах карантину. Теоретична медицина. 2020;25(2):4-12.

10. Гринь ОО, Цисар ЮВ. Особливості дистанційного навчання в медичному університеті за умов пандемії COVID-19. Медичний форум.

11. Ковальова О. Впровадження симуляційних технологій навчання в медичну освіту. Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки). 2019;1(58):37-41.

12. Лопіна Н, Журавльова Л. Практико-орієнтований кейс-метод навчання в системі безперервної медичної освіти на основі інформаційних веб-технологій. Практика неперервної професійної освіти. 2018;3-4(56-57):67-73.

13. Самура ІБ, Тихоновський ОВ. Кейс-метод як ефективний інструмент професійно-орієнтованого навчання в закладі вищої медичної освіти. Буковинський медичний вісник. 2020;24, 1(93): 227-33.

14. Марламова К. Концепція забезпечення населення закладами охорони здоров'я та медичними спеціалістами як основна передумова реалізації пріоритетного розвитку медичної освіти. Молодь і ринок. 2019;11(178):6-11.

15. Гордійчук СВ. Концептуальні підходи до забезпечення якості освітньої діяльності у закладі вищої медичної освіти. Магістр медсестринства. 2019;2(22):42-50.

16. Аряєв МЛ, Капліна ЛЄ, Сеньківська ЛІ, Павлова ВВ. Перший досвід дистанційного навчання в медичних вузах України в умовах COVID-19-карантину. Проблеми вищої школи. 2020;15(3):195-99.

17. Теренда НО, Теренда ОА, Горішний МІ, Панчишин НЯ. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах пандемії COVID-19 (за результатами анкетування). Підвищення якості вищої освіти. 2020;4:57-60.

18. Іванькова НА, Рижов ОА. Модель педагогічної системи електронного дистанційного навчання на базі хмарних серверів. Підвищення якості вищої освіти. 2020;3:34-42.

19. Наливайко Н, Наливайко О. Змішане навчання в медичних закладах вищої освіти. Освітлогічний дискурс. 2021;32(21):101-11.

20. Волч ІР, Михайлишин ГІ. Використання комп'ютерних технологій в умовах дистанційного навчання здобувачами вищої освіти медичного профілю. Здобутки клінічної і експериментальної медицини. 2021;2:46-48.

References

1. Khomenko KP, Khomenko OV, Khyzhnia YaV. Tolerantnist yak profesiina kompetentnist likaria. Posttravmatychnyi stresovyi rozlad: dorosli, dity ta rodyny v sytuatsii viiny. Mizhnarodne naukovo-praktychne vydannia (zah. red.: I Manokha, H. Sobchuk. Tom II, Varshava, Kyiv): PAN, Hnozys. 2018:533-45.

2. Lyamar LV. Zmist i skladovi profesiinoin kompetentnosti simeinoho likaria: psykholohichni aspekt. Visnyk pisladyplomnoi osvity. 2019;8(37):67-83.

3. Dubkovetska I. Rozvytok profesiinoin kompetentnosti maibutnikh medychnykh pratsivnykiv v umovakh yevrointehruvannia. Osvitni obrii. 2020;(50):154-59.

4. Batiuk LV, Zhernovnykova OA. Formuvannia profesiinoin kompetentnosti studenta medychnoho universytetu pry vyvchenni medyko-biologichnykh dystsyplin.

5. Lutsenko R, Lutsenko O. Innovatsiini asperity dystantsiinogo navchalnogo proteus na kafedri eksperymentalnoi ta klinichnoi farmakologii z klinichnoiu imunologiieiu ta alergologiieiu Poltavskogo medychnoho universytetu. Dydaskal: chasopys. 2021;22:269-299.

6. Tsysar YuV, Mataleha IR. Dystantsiine navchannia v umovakh karantynu. Medychnyi forum. 2020;21(21):91-92.

7. Taktashov HS, Hrona NV, Voloshyn YaV, Homozova OA, Suprun OO. Porivnialnyi analiz vplyvu tradytsiinoho i dystantsiinoho typiv navchannia za pidsumkamy dystsypliny «Vnutrishnia medytsyna» u studentiv vypusknoho kursu. Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu. 2020;6(28):323-28.

8. Rieznikov YuP, Andrushko II. Analiz dystantsiinoho navchannia inozemnykh hromadian u medychnykh zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, seriia «Medytsyna». 2022;1(65):77-82.

9. Zavizion VF, Bondarenko IM, Avierin DI, Khodzhuzh MI, Davlietova NO, Cherednychenko NO ta in. Dystantsiine navchannia: mozhlyvosti ta problemy v umovakh karantynu. Teoretychna medytsyna. 2020;25(2):4-12.

10. Hryn OO, Tsysar YuV. Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia v medychnomu universyteti za umov pandemii COVID-19. Medychnyi forum.

11. Kovalova O. Vprovadzhenia symuliatyinykh tekhnolohii navchannia v medychnu osvitu. Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (seriia: pedahohichni nauky). 2019;1(58):37-41.

12. Lopina N, Zhuravlova L. Praktyko-orientovanyi keis-metod navchannia v systemi bezperervnoi medychnoi osvity na osnovi informatsiinykh veb-tekhnolohii. Praktyka neperevnoi profesiinoin osvity. 2018;3-4(56-57):67-73.

13. Samura IB, Tykhonovskiy OV. Keis-metod yak efektyvnyi instrument profesionalno-orientovanoho navchannia v zakladi vyshchoi medychnoi osvity. Bukovynskiy medychnyi visnyk. 2020;24, 1(93): 227-33.

14. Marlamova K. Kontsepsiia zabezpechennia naseleennia zakladamy okhorony zdorovia ta medychnymy spetsialistamy yak osnovna peredumova realizatsii priorytetnoho rozvytku medychnoi osvity. Molod i rynek. 2019;11(178):6-11.

15. Hordiichuk SV. Kontseptualni pidkhody do zabezpechennia yakosti osvitoi diialnosti u zakladi vyshchoi medychnoi osvity. Mahistr medsestrynstva. 2019;2(22):42-50.

16. Ariaiev ML, Kaplina LE, Senkivska LI, Pavlova VV. Pershyi dosvid dystantsiinoho navchannia v medychnykh vuzakh Ukrainy v umovakh COVID-19-karantynu. Problemy vyshchoi shkoly. 2020;15(3):195-99.

17. Terenda NO, Terenda OA, Horishnyi MI, Panchyshyn NIa. Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia studentiv v umovakh pandemii COVID-19 (za rezultatamy anketuvannia). Pidvyshchennia yakosti vyshchoi osvity. 2020;4:57-60.

18. Ivankova NA, Ryzhov OA. Model pedahohichnoi systemy elektronnoho dystantsiinoho navchannia na bazi khmarnykh serveriv. Pidvyshchennia yakosti vyshchoi osvity. 2020;3:34-42.

19. Nalyvaiko N, Nalyvaiko O. Zmishane navchannia v medychnykh zakladakh vyshchoi osvity. Osvitlohichni diskurs. 2021;32(21):101-11.

20. Volch IR, Mykhailyshyn HI. Vykorystannia kompiuternykh tekhnolohii v umovakh dystantsiinoho navchannia zdobuvachamy vyshchoi osvity medychnoho profilu. Zdobutky klinichnoi i eksperymentalnoi medytsyny. 2021;2:46-8.

Відомості про автора

Левандовська Христина Василівна – канд. мед. наук, асистент кафедри внутрішньої медицини №2 та

Проблеми вищої медичної освіти

медсестринства, Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна.
ORCID:0000-0003-3259-7940

Information about the author

Levandovska Khrystyna – PhD, assistant of the Department of Internal Medicine №2 and nursing, Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine. ORCID:0000-0003-3259-7940

Надійшла до редакції 10.11.22
Рецензент – д-р мед.наук, Проняєв Д.В.
© Х. Левандовська, 2022